

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 27.11.2013
COM(2013) 822 final

2013/0408 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager

{ SWD(2013) 480 final }

{ SWD(2013) 481 final }

{ SWD(2013) 492 final }

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

1. Formålet med dette forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv er at fastsætte fælles minimumsstandards i hele Den Europæiske Union for de rettigheder, børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager, og børn, der er omfattet af en procedure i medfør af rammeafgørelse 2002/584/RIA ("sager angående europæiske arrestordrer"), har.
2. I Stockholmprogrammet¹ lægges der stor vægt på at styrke individets rettigheder i straffesager. I punkt 2.4 heri opfordrede Det Europæiske Råd Kommissionen til at fremsætte forslag til en strategi med henblik på en trinvis styrkelse af mistænkte og tiltaltes rettigheder ved, at der fastsættes fælles minimumsstandards for retten til en retfærdig rettergang. Denne foranstaltning indgår også som en del af EU's dagsorden for børns rettigheder, som Europa-Parlamentet, Regionsudvalget, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Europarådet samt en række vigtige interessenter såsom UNICEF, medlemsstaternes børneombudsmænd og civilsamfundet har bidraget til².
3. Der er allerede blevet vedtaget tre retsakter: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager³, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager⁴ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/48/EU af 22. oktober 2013 om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående europæiske arrestordrer og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen⁵. Foranstaltningerne vedrørende retten til foreløbig retshjælp for mistænkte eller tiltalte personer, mens de er frihedsberøvet, fremlægges som en pakke sammen med dette initiativ og et direktiv om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen og retten til at være til stede under straffesager.
4. I dette forslag til direktiv fastsættes specifikke minimumsregler for de rettigheder, børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager, har. Direktivet fremmer således anvendelsen af chartret, særlig artikel 4, 6, 7, 24 og 48, idet det bygger på artikel 3, 5, 6 og 8 i menneskerettighedskonventionen, således som disse bestemmelser er blevet fortolket af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, som i sin praksis løbende fastsætter standarder for særlige garantier for sårbare personer, særlig børn. Ifølge denne retspraksis er det bl.a. en forudsætning for en retfærdig rettergang og udøvelsen af retten til en retfærdig rettergang, at den berørte person er i stand til at forstå, hvad sagen i al væsentlighed går ud på, og til at deltage og effektivt udøve sine rettigheder, samt kan nyde godt af beskyttelsen af privatlivets fred. I lyset heraf

---

¹ EUT C 115 af 4.5.2010, s. 1.

² Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget (KOM(2011) 60 endelig af 15.2.2011).

³ Direktiv 2010/64/EU om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager (EUT L 280 af 26.10.2010, s. 1).

⁴ Direktiv 2012/13/EU om ret til information i straffesager (EUT L 142 af 1.6.2012, s. 1).

⁵ Direktiv 2013/48/EU om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående europæiske arrestordrer og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen (EUT L 294 af 6.11. 2013, s. 1).

skal der i nærværende direktiv udtrykkeligt fastsættes bestemmelser med henblik på at styrke børns retssikkerhedsgarantier.

5. Ved gennemførelsen af disse foranstaltninger skal der tages hensyn til barnets tarv, jf. artikel 24 i chartret om grundlæggende rettigheder.
6. Børn, der er mistænkt eller tiltalt, anerkendes som sådan og behandles med respekt, værdighed og professionalisme på en personlig og ikkediskriminerende måde, når de er i kontakt med den kompetente myndighed i forbindelse med en straffesag. Dette skal også fremme børnenes reintegration i samfundet, efter at de har været i berøring med strafferetssystemet. De rettigheder, der fastsættes i nærværende direktiv, finder anvendelse på børn, der er mistænkt eller tiltalt, på en ikkediskriminerende måde, også uanset deres opholdsstatus.
7. Dette forslag til direktiv fremlægges sammen med Kommissionens henstilling om retssikkerhedsgarantier for sårbare personer, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager, og sårbare personer, der er omfattet af sager angående europæiske arrestordre.
8. Forslaget har hjemmel i artikel 82, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).
9. Retten til adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol og retten til et forsvar er fastsat i artikel 47 og 48 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder ("EU's charter") og artikel 6 i den europæiske menneskerettighedskonvention ("menneskerettighedskonventionen"). Mistænkte og tiltalte mulighed for effektivt at udøve disse rettigheder afhænger af deres mulighed for at følge og fuldt ud deltage i sagen, hvilket kan begrænses af deres alder, manglende modenhed eller handicap. Det betyder, at det er nødvendigt at træffe særlige foranstaltninger for børn og sårbare voksne for at sikre, at de effektivt kan deltage i sagen og udøve deres ret til en retfærdig rettergang i samme omfang som andre mistænkte og tiltalte⁶.
10. Da der ikke findes en fælles definition af, hvad en sårbar voksen er, og i lyset af overvejelserne i tilknytning til nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet har Kommissionen i denne fase afholdt sig fra at udvide nærværende direktivs anvendelsesområde til også at omfatte sårbare voksne. Kommissionen vil i stedet vedtage en henstilling, hvori medlemsstaterne opfordres til at indføre en række garantier for sårbare personer.

2. RESULTAT AF HØRINGER AF INTERESSEREDE PARTER OG KONSEKVENSANALYSE

11. Den 23. september 2011, den 26. april 2012 og den 11. december 2012 blev der afholdt tre møder med eksperter. Repræsentanter for medlemsstaterne og et panel bestående af eksperter fra Europarådet, International Association of Youth and Family Judges and Magistrates, FN og læger og retsmedsmænd, der er specialiseret i sager om børn, drøftede, hvilke foranstaltninger der kan træffes på EU-plan for at forbedre beskyttelsen af børn og sårbare voksne i straffesager.

---

⁶ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols styrende princip ved vurderingen af, om der er sket overtrædelse af artikel 6 i menneskerettighedskonventionen i forbindelse med mistænkte eller tiltalte, som kan betragtes som sårbare, har været at fokusere på, om den pågældende person rent faktisk har kunnet deltage i retssagen.

12. Kommissionen har foretaget en konsekvensanalyse, som understøtter dens forslag. Rapporten om konsekvensanalysen findes på: <http://ec.europa.eu/governance>.

3. JURIDISKE ASPEKTER AF FORSLAGET

Artikel 1 – Genstand

13. Med direktivet fastsættes der minimumsregler for de rettigheder, som mistænkte og tiltalte børn, der er omfattet af sager angående europæiske arrestordrer, har i forbindelse med straffesager.

Artikel 2 – Anvendelsesområde

14. Direktivet finder anvendelse på børn i betydningen personer under 18 år på det tidspunkt, hvor de mistænkes eller tiltales for at have begået en strafbar handling og indtil retssagens afslutning.
15. Nationale bestemmelser om den kriminelle lavalder vil ikke blive påvirket af dette direktiv. Det er den alder, hvor et barn kan stilles strafferetligt til ansvar for sine handlinger.
16. I visse medlemsstater er børn, der har begået en strafbar handling, ikke genstand for en straffesag i henhold til national lovgivning, men for andre former for procedurer, som kan føre til, at de pålægges visse restriktive foranstaltninger (f.eks. beskyttelsesforanstaltninger eller uddannelsesmæssige foranstaltninger). Disse procedurer er ikke omfattet af anvendelsesområdet for dette direktiv.

Artikel 3 – Definition

17. I overensstemmelse med de folkeretlige bestemmelser⁷ vil enhver person under 18 år blive betragtet som et barn.

Artikel 4 – Børns ret til information

18. Et barn skal straks informeres om sine rettigheder i henhold til dette direktiv, hvilket supplerer de rettigheder, der er fastsat i artikel 3-7 i direktiv 2012/13/EU med den undtagelse, der gælder for mindre alvorlige strafbare handlinger, jf. artikel 2, stk. 2, i direktiv 2012/13/EU.
19. Hvis et barn frihedsberøves, skal den meddelelse om rettigheder, som barnet skal have i henhold til artikel 6 i direktiv 2012/13/EU, også indeholde en henvisning til de rettigheder, der fastsættes i nærværende direktiv.
20. Dette direktiv skal gennemføres i henhold til de standarder, der er fastsat i direktiv 2010/64/EU om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager.

Artikel 5 – Børns ret til at få indehaveren af forældreansvaret underrettet

21. I dette direktiv fastsættes der bestemmelser om yderligere rettigheder, hvad angår underretning af indehaveren af forældreansvaret eller en egnet voksen for at tage hensyn til børns særlige behov, forudsat at det ikke forhindrer, at straffesagen mod den pågældende person eller andre straffesager forløber korrekt.
22. Med begrebet "indehaver af forældreansvar" forstås enhver person, der har forældreansvar over for et barn som defineret i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar.

---

⁷ Artikel 1 i FN's konvention om barnets rettigheder ("FN's konvention).

23. Den rolle, indehaveren af forældreansvaret spiller, er vigtig for at sikre moralsk og psykologisk støtte til samt passende rådgivning af barnet. Indehaveren af forældreansvaret har gode forudsætninger for at beskytte det mistænkte barns ret til et forsvar (f.eks. at udpege en advokat eller træffe beslutning om at appellere en afgørelse). Forældrene er desuden også retligt ansvarlige og kan blive holdt civilretligt ansvarlige for barnets adfærd.
24. Denne bestemmelse afspejler de folkeretlige regler såsom bestemmelserne i retningslinjerne for børnevenlig retspleje fra Europarådets ministerkomité, Beijingreglerne og FN's konvention om barnets rettigheder fra 2007, generel bemærkning nr. 10 om børns rettigheder i forbindelse med ungdomsretspleje.
25. Hvis underretningen af indehaveren af forældreansvaret er i strid med barnets tarv, skal denne ret ikke udnyttes. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis indehaveren af forældreansvaret har været involveret i den samme lovovertrædelse som barnet, og der er en interessekonflikt. I så tilfælde skal en anden egnet voksen underrettes og anmodes om at være til stede. Begrebet "en anden egnet voksen" henviser til et familiemedlem eller en person (en anden end indehaveren af forældreansvaret), der har en social relation med barnet og vil kunne interagere med myndighederne og gøre det muligt for barnet at udøve sine processuelle rettigheder.

Artikel 6 – Ret til advokatbistand

26. Denne bestemmelse sikrer et retskrav på advokatbistand for børn, der er mistænkt eller tiltalt i forbindelse med en straffesag.
27. Menneskerettighedskonventionens artikel 6, stk. 3, litra c), og chartrets artikel 47 og 48 garanterer individets ret til adgang til advokatbistand. I direktiv 2013/48/EU fastsættes generelle regler om denne ret for alle mistænkte og tiltalte i straffesager. Den mistænkte eller tiltalte har dog ret til at give afkald på sin ret til advokatbistand. Direktivets bestemmelser indeholder som en supplerende garanti, at børn ikke kan give afkald på denne ret.
28. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har gentagne gange understreget betydningen af advokatbistand til børn fra sagens start og i forbindelse med politiets afhøring af dem og lader derved forstå, at det er forbundet med betydelige risici at give afkald på denne ret. Betydningen af børns ret til adgang til advokatbistand anerkendes også i alle folkeretlige regler såsom retningslinjerne for børnevenlig retspleje fra Europarådets ministerkomité⁸, Beijingreglerne⁹ og FN's konvention om barnets rettigheder fra 2007, generel bemærkning nr. 10 om børns rettigheder i forbindelse med ungdomsretspleje¹⁰.
29. Hvad angår mindre lovovertrædelser, ville det dog ikke stå i et rimeligt forhold til formålet at have retskrav på advokatbistand. Det gælder navnlig for visse mindre lovovertrædelser i forbindelse med generelle kommunale bestemmelser og mindre forstyrrelser af den offentlige orden, som i nogle medlemsstater betragtes som strafbare handlinger. I forbindelse med sådanne lovovertrædelser er andre kompetente myndigheder end anklagemyndigheden eller en domstol med kompetence i straffesager ikke nødt til at sikre det retskrav på advokatbistand, der er fastsat i dette direktiv.

---

⁸ Punkt 37-43.

⁹ Punkt 15.1.

¹⁰ Punkt 49.

Artikel 7 – Ret til en individuel vurdering

30. Denne bestemmelse sikrer, at et barn har ret til en individuel vurdering. Der er behov for en sådan individuel vurdering for at fastslå barnets særlige behov for beskyttelse, uddannelse og reintegration i samfundet, og om og i hvilket omfang det har brug for, at der træffes særlige foranstaltninger under straffesagen. Børns personlige egenskaber, modenhed og økonomiske og sociale baggrund kan variere betydeligt.
31. Den individuelle vurdering skal finde sted i et passende stadium af sagen, og inden der rejses tiltale. Den skal registreres i henhold til national lovgivning.
32. I forbindelse med den individuelle vurdering skal der lægges særlig vægt på børn, der er involveret i kriminelle aktiviteter, som de er blevet tvunget til at begå som ofre for menneskehandel, jf. dog artikel 8 i direktiv 2011/36/EU.
33. Den individuelle vurderings omfang og detaljeringsgrad kan tilpasses efter lovovertrædelsens grovhed og den sanktion, der kan pålægges, hvis barnet findes skyldigt i den påstående overtrædelse. Det kan f.eks. været berettiget at foretage en grundig vurdering i tilfælde af grove lovovertrædelser såsom røveri eller drab.
34. Den individuelle vurdering skal opdateres under straffesagen, og individuelle vurderinger af barnet, der er foretaget tidligere, kan anvendes, hvis de opdateres.
35. Medlemsstaterne kan fravige denne forpligtelse, hvis det ikke står i et rimeligt forhold til formålet at foretage en individuel vurdering, idet der tages hensyn til sagens omstændigheder, og uanset om barnet tidligere har været i de kompetente myndigheders søgelys i forbindelse med en straffesag eller ej. I sådanne tilfælde skal en myndighed for børns beskyttelse og velfærd informeres om, at der ikke foretages en individuel vurdering.

Artikel 8 – Ret til en lægeundersøgelse

36. I folkeretlige bestemmelser såsom FN's konvention om barnets rettigheder fra 2007, generel bemærkning nr. 10 om børns rettigheder i forbindelse med ungdomsretspleje, henstilles der til, at et barn under sin frihedsberøvelse har adgang til en undersøgelse foretaget af en læge og en passende sundhedspleje. Børn er som følge af deres unge alder og fysiske og mentale umodenhed i langt højere grad udsat for at blive dårligt behandlet og få helbredsproblemer end andre mistænkte og tiltalte. Ofte er de ikke engang i stand til på ordentligt vis at give udtryk for deres helbredsproblemer. Der er behov for særlig pleje for at sikre deres integritet, navnlig under frihedsberøvelse.
37. Hvis et barn frihedsberøves, skal det på anmodning af indehaveren af forældreansvaret, en egnet voksen eller barnets advokat have ret til en lægeundersøgelse. Undersøgelsen skal udføres af en læge.
38. I tilfælde af længere tids frihedsberøvelse eller udvidelse af de foranstaltninger, der træffes i forhold til barnet, kan lægeundersøgelsen gentages.
39. Hvis det på grundlag af lægeundersøgelsen konkluderes, at de foranstaltninger, der er påtænkt i forhold til barnet under straffesagen (f.eks. afhøring og frihedsberøvelse) ikke er forenelige med barnets generelle mentale og fysiske tilstand, skal de kompetente myndigheder træffe passende foranstaltninger i henhold til national lovgivning (f.eks. udsættelse af afhøringen og lægebehandling af barnet). Der skal tages behørigt hensyn til, hvad der er i barnets tarv.

Artikel 9 – Afhøring af børn

40. Afhøring af børn udgør en potentielt risikofyldt situation, hvor deres processuelle rettigheder og værdighed ikke altid respekteres, og der måske ikke tages behørigt hensyn til deres sårbarhed.
41. For at sikre en tilstrækkelig beskyttelse af børn, som ikke altid er i stand til at forstå indholdet af de afhøringer, de er genstand for, herunder afhøring hos politiet, skal disse optages med audiovisuelt udstyr. Det ville imidlertid ikke stå i et rimeligt forhold til formålet at kræve, at de kompetente myndigheder i alle tilfælde sikrer, at afhøringen optages med audiovisuelt udstyr. Der skal tages behørigt hensyn til sagens kompleksitet, grovheden af den påståede overtrædelse og den potentielle sanktion, der kan pålægges. Hvis et barn frihedsberøves, skal afhøringen altid optages.
42. Sådanne optagelser skal kun være tilgængelige for de retslige myndigheder og sagens parter for derved at sikre, at der er klarhed omkring indholdet heraf og baggrunden herfor. Al offentliggørelse af optagelserne skal forhindres. Derudover skal længden, arten og hastigheden af afhøringen tilpasses barnets alder og modenhed.

Artikel 10 – Ret til frihed

43. En persons ret til frihed og sikkerhed er fastsat i menneskerettighedskonventionens artikel 5, stk. 1, og chartres artikel 6.
44. I henhold til de folkeretlige regler såsom artikel 37 i FN's konvention om barnets rettigheder fra 2007, generel bemærkning nr. 10 om børns rettigheder i forbindelse med ungdomsretspleje, punkt 79, og retningslinjerne for børnevenlig retspleje fra Europarådets ministerkomité¹¹ skal enhver form for frihedsberøvelse af børn anvendes som sidste udvej og i det kortest mulige tidsrum¹².
45. Under hensyn til disse folkeretlige bestemmelser fastsættes der i dette direktiv minimumsregler for frihedsberøvelse. Dette berører ikke medlemsstaternes overholdelse af disse folkeretlige standarder, hvad angår frihedsberøvelse, særlig adskillelse af børn fra voksne og adgang til uddannelsesmæssige foranstaltninger efter domfældelsen.

Artikel 11 – Alternative foranstaltninger

46. For at undgå at frihedsberøve børn skal de kompetente myndigheder, når det er i barnets tarv, træffe alle alternative foranstaltninger til frihedsberøvelse. Disse foranstaltninger kan f.eks. omfatte pligt til at melde sig hos de kompetente myndigheder, begrænsning af kontakten med specifikke personer eller deltagelse i terapeutisk behandling eller undervisningsmæssige foranstaltninger¹³.

Artikel 12 - Ret til særbehandling i tilfælde af frihedsberøvelse

47. I visse tilfælde kan frihedsberøvelse være nødvendig for f.eks. at undgå risikoen for forvanskning af bevismateriale, påvirkning af vidner, afstemning af forklaringer eller

---

¹¹ Henstilling fra Europarådets ministerkomité (2008), 11, om de europæiske regler for unge lovovertrædere, punkt 59.1, og retningslinjerne for børnevenlig retspleje fra Europarådets ministerkomité, punkt 19.

¹² Se grønbogen om styrkelse af den gensidige tillid inden for det europæiske retlige område, kapitel 5 om børn (KOM(2011) 327 endelig af 14.6.2011).

¹³ Se artikel 8 i Rådets rammeafgørelse 2009/829/RIA af 23. oktober 2009 om anvendelse mellem Den Europæiske Unions medlemsstater af princippet om gensidig anerkendelse på afgørelser om tilsynsforanstaltninger som et alternativ til varetægtsfængsling (EUT L 294 af 11.11.2009, s. 20).

flugt. I sådanne tilfælde skal der lægges særlig vægt på, hvordan frihedsberøvede børn behandles.

48. I lyset af frihedsberøvede børns sårbarhed, betydningen af de familiemæssige bånd og fremme af barnets reintegration i samfundet skal de kompetente myndigheder respektere og aktivt støtte udøvelsen af barnets rettigheder som fastsat i folkeretlige og EU-retlige bestemmelser. Foruden de øvrige rettigheder skal børn navnlig have ret til at:
- a) opretholde regelmæssig og meningsfuld kontakt med forældre, familie og venner; begrænsninger af denne ret må aldrig anvendes som en straf
  - b) modtage passende undervisning og vejledning
  - c) modtage lægebehandling.
49. I henhold til de folkeretlige bestemmelser¹⁴ skal børn holdes adskilt fra voksne for at tage hensyn til deres behov og sårbarhed. Når et frihedsberøvet barn fylder 18 år, skal den pågældende have mulighed for under frihedsberøvelsen fortsat at være adskilt fra voksne. Der skal med henblik herpå tages hensyn til sagens individuelle omstændigheder. De foranstaltninger, der er fastsat i dette direktiv, kræver imidlertid ikke, at der oprettes særskilte varetægtsfaciliteter eller fængsler for børn.

Artikel 13 – Rettidig og omhyggelig sagsbehandling

50. I sager, der involverer børn, skal princippet om hurtig sagsbehandling, anvendes for at sikre en hurtig afklaring og barnets tarv. Domstolene skal være særlig omhyggelige for at undgå negative følgevirkninger for familien og barnets sociale relationer.

Artikel 14 – Ret til beskyttelse af privatlivet

51. Kravet om beskyttelse af privatlivets fred for børn, der er mistænkt eller tiltalt i forbindelse med straffesager, udspringer fra de folkeretlige regler¹⁵. Involvering i straffesager stigmatiserer de berørte personer og kan navnlig for børn have skadelige virkninger for deres chancer for at blive reintegreret i samfundet og deres fremtidige arbejdsliv og sociale liv. Beskyttelsen af privatlivet for børn, der er involveret i en straffesag, er af afgørende betydning for rehabiliteringen af de unge.
52. Retsafgørelser i sager vedrørende børn skal træffes for lukkede døre. I ekstraordinære tilfælde kan domstolen beslutte, at et retsmøde skal være offentligt, efter at der er taget behørigt hensyn til barnets tarv.
53. Af hensyn til barnets tarv og familien skal myndighederne desuden forhindre, at oplysninger, der kan føre til identificering af dem, offentliggøres (f.eks. barnets og familiemedlemmers navn og billede).

Artikel 15 – Ret for indehaveren af forældreansvaret til at få adgang til retsmøderne

54. For at sikre barnet ordentlig bistand og støtte under retsmøderne skal indehaveren af forældreansvaret eller en anden egnet voksen, jf. artikel 5, være til stede.

---

¹⁴ Artikel 37 i FN's konvention om barnets rettigheder, artikel 13, stk. 4, i Beijingreglerne og retningslinjerne for børnevenlig retspleje fra Europarådets ministerkomité, punkt IV.A.6.20.

¹⁵ Retningslinjerne for børnevenlig retspleje fra Europarådets ministerkomité, punkt IV.A.2.6.

Artikel 16 - Børns ret til personligt fremmøde ved retsmøder, der sigter mod at vurdere skyldsspørgsmålet

55. Hvis børn ikke er til stede under retssagen, bringes deres ret til et forsvar i fare. Tiltalte er i så tilfælde hverken i stand til at give deres version af de faktiske omstændigheder til domstolen eller fremlægge bevismateriale, der understøtter denne version. De kan derfor blive fundet skyldige uden at have haft mulighed for at tilbagevise grundlaget for dommen.
56. Retten til at være til stede under retssagen eller være i stand til at give afkald på denne ret efter at være blevet informeret herom er af afgørende betydning for udøvelsen af retten til et forsvar.
57. I artikel 16 fastsættes det, at medlemsstaterne skal sikre, at retten til at være til stede finder anvendelse på alle retsmøder, der tager sigte på at vurdere skyldsspørgsmålet (både domfældelse og frifindelse), jf. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis. Barnets tilstedeværelse på dette tidspunkt af retssagen er af særlig betydning i lyset af de følger, det kan have for det.

Artikel 17 – Sager angående europæiske arrestordrer

58. Direktivet finder anvendelse på børn, der er genstand for en sag i henhold til rammeafgørelse 2002/584/RIA, fra det tidspunkt, hvor de bliver anholdt i den fuldbyrdende medlemsstat. Forbedring af ordningen med den europæiske arrestordre udgør et centralt element i Kommissionens tredje rapport om gennemførelsen af Rådets rammeafgørelse om den europæiske arrestordre¹⁶.
59. De kompetente myndigheder i de fuldbyrdende medlemsstater skal sikre udøvelsen af de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv. Det vil øge den gensidige tillid og gensidige anerkendelse af retsafgørelser ved at sikre det samme minimumsbeskyttelsesniveau for børn i den fuldbyrdende medlemsstat som i den udstedende medlemsstat.
60. Sager om fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre vil ikke blive forsinket, da bestemmelsen ikke påvirker rammeafgørelsens frister.
61. Hvad angår barnets tarv, og i lyset af de folkeretlige regler om, at enhver frihedsberøvelse af børn skal udgøre en sidste udvej og vare kortest mulig tid (*se ovenfor, artikel 10*) skal de kompetente myndigheder træffe alle foranstaltninger for at begrænse varigheden af frihedsberøvelsen af børn, der er omfattet af en europæisk arrestordre.

Artikel 18 – Ret til retshjælp

62. Selv om direktivet ikke har til formål at regulere spørgsmålet om retshjælp, kræves det af medlemsstaterne, at de sikrer, at deres nationale retshjælpsordninger garanterer en effektiv udøvelse af retten til adgang til advokatbistand.
63. Mistænkte og tiltalte børns ret til foreløbig retshjælp, når de frihedsberøves eller er omfattet af en europæisk arrestordre, vil blive dækket af [forslaget til direktiv]/direktivet om foreløbig retshjælp til mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, og retshjælp i sager angående europæiske arrestordrer og [forslaget til] Kommissionens henstilling om ret til retshjælp for mistænkte og tiltalte i

---

¹⁶ Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen siden 2007 af Rådets rammeafgørelse af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurene for overgivelse mellem medlemsstaterne – (KOM(2011) 175 endelig af 11.4.2011).

straffesager. I sidstnævnte tilfælde henvises der navnlig til børns situation, hvad angår "trangsvurdering" og "vurderingen af sagens realitet"¹⁷.

Artikel 19 – Uddannelse

64. De retslige myndigheder, de retshåndhævende myndigheder og fængselspersonale, der tager sig af sager, der involverer børn, skal tage hensyn til de særlige behov hos børn i forskellige aldersgrupper og til, at sagen tilpasses dem. Med henblik herpå har de brug for passende uddannelse vedrørende børns retlige rettigheder og behovene hos børn i forskellige aldersgrupper, børns udvikling og børnepsykologi, pædagogiske færdigheder, kommunikation med børn i alle aldre og på alle udviklingstrin og børn i situationer, hvor de er særlig sårbare¹⁸. Også forsvarsadvokater, der er specialiseret i sager vedrørende børn, skal have denne uddannelse.
65. De, der tilbyder støttetjenester for børn eller tjenester vedrørende genoprejsning, skal også have den nødvendige uddannelse på et niveau, der sikrer, at de behandler børnene på en respektfuld, uvildig og professionel måde.

Artikel 20 – Indsamling af oplysninger

66. For at overvåge og evaluere, hvor effektivt dette direktiv er, er der behov for, at medlemsstaterne indsamler data vedrørende udøvelsen af de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv. De relevante oplysninger omfatter de oplysninger, de retslige og de retshåndhævende myndigheder har registreret og så vidt muligt de administrative oplysninger, der er indsamlet af sundhedsmyndigheder og sociale myndigheder.

Artikel 21 – Udgifter

67. De udgifter, der er forbundet med anvendelsen af dette direktiv, hvad angår vurderingen af barnet, lægeundersøgelsen og optagelserne med audiovisuelt udstyr, skal dækkes af medlemsstaterne, selv når det mistænkte eller tiltalte barn findes skyldigt.

Artikel 22 – Forhold til det eksisterende beskyttelsesniveau

68. Denne bestemmelse sikrer, at fastsættelsen af fælles minimumsstandarder i henhold til dette direktiv ikke fører til lavere standarder i visse medlemsstater, og at de standarder, der er indeholdt i chartret og menneskerettighedskonventionen, opretholdes. Da der fastsættes minimumsregler i direktivet, kan medlemsstaterne fortsat frit fastsætte standarder, der er højere dem, der er fastsat i direktivet.

Artikel 23 – Gennemførelse

69. Medlemsstaterne skal gennemføre direktivet [24 måneder efter dets offentliggørelse] og samtidig fremsende teksten til de bestemmelser, der gennemfører det i national lovgivning, til Kommissionen.
70. Medlemsstaterne skal give meddelelse om deres gennemførelsesbestemmelser ved hjælp af et eller flere dokumenter, hvori forbindelsen mellem direktivets forskellige elementer og de tilsvarende dele i de nationale gennemførelsesbestemmelser forklares.

---

¹⁷ Se punkt 6 og 12.

¹⁸ Dette krav udspringer bl.a. af de folkeretlige regler såsom artikel 40, stk. 1 og 3, i FN-konventionen om barnets rettigheder og retningslinjerne for børnevenlig retspleje fra Europarådets ministerkomité, punkt 63.

Artikel 24 – Ikrafttrædelse

71. Det fastsættes i denne bestemmelse, at direktivet træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

• NÆRHEDSPRINCIPPET

72. Målet for dette forslag, nemlig at fremme den gensidige tillid mellem medlemsstaterne, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, og det er derfor vigtigt at enes om fælles minimumsregler for processuelle rettigheder for børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager i EU. I den konsekvensanalyse, der ledsager et forslag til direktiv, redegøres der nærmere for behovet for et tiltag på EU-plan og for, hvorfor EU bedre er i stand til at træffe foranstaltninger vedrørende særlige rettigheder for børn, der er involveret i en straffesag.

• PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

73. Forslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, idet det ikke går ud over, hvad der er strengt nødvendigt for at nå det tilsigtede mål på EU-plan, og hvad der er nødvendigt til dette formål. Der blev ikke medtaget foranstaltninger med henblik på at sikre en større grad af harmonisering af reglerne og ingen bestemmelser vedrørende den kriminelle lavalder, oprettelse af ungdomsdomstole og regler om alternativer til straffesager, som kunne have medført betydelige ændringer af medlemsstaternes strafferetssystemer. For at sikre, at EU's indsats overholder proportionalitetsprincippet, foreslås der i direktivet ingen overordnede regelsæt for børn involveret i straffesager. Der fastsættes kun de minimumsregler, der anses for nødvendige for at opfylde målet om en effektiv beskyttelse af børn og øge den gensidige tillid og det retlige samarbejde.

• VIRKNINGER FOR BUDGETTET

74. Dette forslag har ingen virkninger for EU's budget.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV**om retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 82, stk. 2, litra b),

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹⁹,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget²⁰,

efter den almindelige lovgivningsprocedure, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Formålet med dette direktiv er at fastsætte retssikkerhedsgarantier for at sikre, at børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager, er i stand til at forstå og følge disse sager, at sætte disse børn i stand til at udøve deres ret til en retfærdig rettergang, at forhindre, at børnene begår nye lovovertrædelser, og at fremme deres sociale integration.
- (2) Ved at fastsætte minimumsregler for beskyttelsen af mistænkte og tiltalte processuelle rettigheder bør dette direktiv styrke medlemsstaternes tillid til strafferetssystemerne i andre medlemsstater og derved medvirke til at forbedre den gensidige anerkendelse af afgørelser i straffesager. Sådanne fælles minimumsregler bør tillige fjerne hindringer for borgernes frie bevægelighed overalt på medlemsstaternes område.
- (3) Selv om medlemsstaterne er parter i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder og De Forende Nationers konvention om barnets rettigheder, har erfaringerne vist, at dette ikke altid i sig selv giver en tilstrækkelig grad af tillid til andre medlemsstaters strafferetlige systemer.
- (4) I Stockholmprogrammet²¹ lægges der stor vægt på at styrke individets rettigheder i straffesager. I punkt 2.4 heri opfordrede Det Europæiske Råd Kommissionen til at fremsætte forslag til en strategi²² med henblik på en trinvis styrkelse af mistænkte og tiltalte rettigheder.

¹⁹ EUT C [...] af [...], s. [...].

²⁰ EUT C [...] af [...], s. [...].

²¹ EUT C 115 af 4.5.2010, s. 1.

²² EUT C 291 af 4.12.2009, s. 1.

- (5) Der er hidtil blevet vedtaget tre retsakter, nemlig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU²³, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU²⁴ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/48/EU²⁵.
- (6) Dette direktiv fremmer børns rettigheder, idet der tages hensyn til Europarådets retningslinjer for en børnevenlig retspleje.
- (7) Børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager, bør have særlig opmærksomhed for at bevare deres muligheder for at udvikle sig og blive reintegreret i samfundet.
- (8) Dette direktiv bør finde anvendelse på børn i betydningen personer under 18 år på det tidspunkt, hvor de blive mistænkt eller tiltalt for at have begået en lovovertrædelse uanset deres alder under straffesagen og frem til den endelige dom.
- (9) Dette direktiv bør også finde anvendelse på de lovovertrædelser, som den samme mistænkte eller tiltalte person har begået, efter at den pågældende er fyldt 18 år, og som efterforskes og retsforfølges samlet, da de er uløseligt forbundet med lovovertrædelser, for hvilke der blev indledt en straffesag mod personen, inden den pågældende var fyldt 18 år.
- (10) Hvis en person på det tidspunkt, hvor den pågældende bliver mistænkt eller tiltalt i en straffesag, er over 18 år, opfordres medlemsstaterne til at anvende de retssikkerhedsgarantier, der er fastsat i dette direktiv, indtil den pågældende fylder 21 år.
- (11) Medlemsstaterne bør fastslå børns alder på grundlag deres egne udtalelser, kontrol af deres civilstatus, dokumentindsøgning, anden dokumentation, og hvis denne dokumentation ikke er til rådighed eller ikke er fyldestgørende, på grundlag af en lægeundersøgelse.
- (12) Dette direktiv bør gennemføres under hensyntagen til bestemmelserne i direktiv 2012/13/EU og direktiv 2013/48/EU. Oplysninger om mindre lovovertrædelser bør videreformidles på samme vilkår som fastsat i artikel 2, stk. 2, i direktiv 2012/13/EU. Dette direktiv sikrer imidlertid yderligere supplerende garantier, hvad angår de oplysninger, der skal gives til indehaveren af forældreansvaret, og lovbestemt adgang til advokatbistand for at tage hensyn til børns særlig behov.
- (13) Hvis et barn frihedsberøves, bør den meddelelse om rettigheder, som barnet skal have i henhold til artikel 4 i direktiv 2012/13/EU, indeholde udtrykkelige oplysninger om barnets rettigheder i henhold til dette direktiv.
- (14) Med begrebet "indehaver af forældreansvar" forstås enhver person, der har forældreansvar over for et barn som defineret i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003²⁶. Med forældreansvar forstås alle de rettigheder og pligter vedrørende barnets person eller formue, som er tilkendt en fysisk eller juridisk person ved en

---

²³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversættelsesbistand i straffesager (EUT L 280 af 26.10.2010, s. 1).

²⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager (EUT L 142 af 1.6.2012, s. 1).

²⁵ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/48/EU af 22. oktober 2013 om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående europæiske arrestordrer og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen (EUT L 294 af 6.11.2013, s. 1).

²⁶ Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar (EUT L 338 af 23.12.2003, s. 1).

retsafgørelse, eller som en sådan person har som følge af loven eller en gyldig aftale, herunder forældremyndighed og samværsret.

- (15) Børn bør have ret til, at indehaveren af forældreansvaret informeres mundtligt eller skriftligt om gældende processuelle rettigheder. Denne information gives straks og i en tilstrækkelig detaljeret form til at sikre en retfærdig behandling af sagen og en effektiv udøvelse af barnets ret til et forsvar. Hvis det vil være i strid med barnets tarv at informere indehaveren af forældreansvaret om disse rettigheder, bør en anden egnet voksen informeres.
- (16) Børn bør ikke kunne give afkald på deres ret til adgang til advokatbistand, fordi de ikke fuldt ud er i stand til at forstå og følge straffesagen. Det bør derfor være retskrav for børn, at der er en advokat til stede, eller at en advokat bistår dem.
- (17) I visse medlemsstater har andre myndigheder end anklagemyndigheden og en domstol med kompetence i straffesager kompetence til at pålægge andre sanktioner end frihedsberøvelse for relativt mindre lovovertrædelser. Dette kan f.eks. være tilfældet i forbindelse med færdselsforseelser, som begås i stort omfang, og som eventuelt konstateres efter en færdselskontrol. I sådanne situationer vil det ikke være rimeligt at kræve, at de kompetente myndigheder sikrer et retskrav på advokatbistand. Hvis lovgivningen i en medlemsstat fastsætter, at en sådan myndighed kan pålægge sanktioner for mindre lovovertrædelser, og der enten er ret til appel eller mulighed for på anden vis at indbringe sagen for en domstol med kompetence i straffesager, bør den lovbestemte adgang til en advokat derfor kun finde anvendelse på sager ved den pågældende domstol efter en sådan appel eller indbringelse. I nogle medlemsstater kan sager, der involverer børn, behandles af anklagere, som kan pålægge sanktioner. I sådanne sager bør børn have et retskrav på advokatbistand.
- (18) I nogle medlemsstater betragtes visse mindre lovovertrædelser, navnlig mindre færdselsforseelser samt mindre forseelser i forbindelse med generelle kommunale bestemmelser og forstyrrelse af den offentlige orden, som strafbare handlinger. I forbindelse med sådanne mindre overtrædelser vil det ikke stå i et rimeligt forhold til formålet at kræve, at de kompetente myndigheder sikrer lovbestemt adgang til advokatbistand. Hvis det i en medlemsstats lovgivning fastsættes, at frihedsberøvelse ikke kan pålægges som sanktion for en mindre forseelse, bør retskravet på advokatbistand derfor kun finde anvendelse på sager ved en domstol med kompetence til at afgøre straffesager.
- (19) Børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager, bør have ret til en individuel vurdering for at indkredse deres særlige behov for beskyttelse, uddannelse og social integration, fastslå om og i hvor høj grad de har behov for, at der træffes særlige foranstaltninger under straffesagen, i hvor høj grad de er strafferetligt ansvarlige, og om det er hensigtsmæssigt at pålægge dem en sanktion eller træffe uddannelsesmæssige foranstaltninger for dem.
- (20) For at sikre den personlige integritet hos et barn, der er blevet anholdt eller tilbageholdt, bør barnet have adgang til en lægeundersøgelse. Undersøgelsen bør udføres af en læge.
- (21) For at sikre en tilstrækkelig beskyttelse af børn, som ikke altid er i stand til at forstå indholdet af de afhøringer, de gennemgår, og undgå al tvivl med hensyn til indholdet af afhøringen og derved en u hensigtsmæssig gentagelse af spørgsmålene, bør afhøringen af børn optages med audiovisuelt udstyr. Dette omfatter ikke afklarende spørgsmål med henblik på at identificere barnet.

- (22) Det ville imidlertid ikke stå i et rimeligt forhold til formålet at kræve, at de kompetente myndigheder sikrer, at afhøringen optages med audiovisuelt udstyr under alle omstændigheder. Der bør tages behørigt hensyn til sagens kompleksitet, grovheden af den påståede overtrædelse og den potentielle sanktion, der kan pålægges. Hvis barnet frihedsberøves inden domfældelsen, bør enhver afhøring af barnet optages med audiovisuelt udstyr.
- (23) Disse optagelser med audiovisuelt udstyr bør kun være tilgængelige for de retslige myndigheder og sagens parter. Derudover bør afhøring af børn ske på en sådan måde, at der tages hensyn til deres alder og modenhed.
- (24) Når der skal tages stilling til spørgsmålet om retshjælp, bør medlemsstaterne tilstræbe, at der findes regler, der garanterer en effektiv udøvelse af børns ret til adgang til advokatbistand.
- (25) Børn er særlig sårbare i forbindelse med frihedsberøvelse. Der bør gøres en særlig indsats for at undgå at frihedsberøve børn som følge af den iboende risiko herved for deres fysiske, mentale og sociale udvikling. De kompetente myndigheder bør overveje alternative foranstaltninger og træffe sådanne foranstaltninger, når det tjener barnets tarv. Disse foranstaltninger kan omfatte pligt til at rapportere til en kompetent myndighed, en begrænsning af kontakten med specifikke personer, krav om at gennemføre en terapeutisk behandling eller behandling for misbrug og deltagelse i undervisningsmæssige foranstaltninger.
- (26) Når børn frihedsberøves, bør de være omfattet af særlige beskyttelsesforanstaltninger. De bør navnlig være adskilt fra voksne, medmindre det ikke anses for at være i deres tarv, jf. artikel 37, litra c), i De Forenede Nationers konvention om barnets rettigheder. Når et frihedsberøvet barn fylder 18 år, bør der være mulighed for fortsat at holde det adskilt fra voksne, hvis dette under hensyntagen til omstændighederne i den enkelte sag kan begrundes. Der bør tages særligt hensyn til den måde, hvorpå frihedsberøvede børn behandles på grund af deres sårbarhed. Børn bør have adgang til uddannelsesfaciliteter i overensstemmelse med deres behov.
- (27) Fagfolk, der er i direkte kontakt med børn, bør tage hensyn til de særlige behov hos børn i forskellige aldersgrupper og til, at sagen tilpasses dem. De bør med henblik herpå have en særlig uddannelse i at omgås børn.
- (28) Domfældelsen af børn bør ske for lukkede døre for derved at beskytte deres privatliv og gøre det lettere for dem at blive reintegreret i samfundet. I ekstraordinære tilfælde kan domstolen beslutte, at et retsmøde skal være offentligt, efter at der er taget behørigt hensyn til barnets tarv.
- (29) For at sikre en passende bistand og støtte til børn bør indehaveren af forældreansvaret eller en anden egnet voksen have adgang til retsmøder vedrørende det mistænkte eller tiltalte barn.
- (30) Tiltaltes ret til selv at være til stede under retssagen er et led i retten til en retfærdig rettergang i henhold til artikel 6 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder som fortolket af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.
- (31) De rettigheder, der fastsættes i dette direktiv, bør finde anvendelse på børn, der er omfattet af en europæisk arrestordre fra det tidspunkt, hvor de bliver anholdt i den fuldbyrdende medlemsstat.

- (32) Alle individuelle vurderinger, lægeundersøgelser og optagelser med audiovisuelt udstyr, der er fastsat bestemmelse om i dette direktiv, bør være gratis for barnet.
- (33) For at overvåge og evaluere, hvor effektivt dette direktiv er, er der behov for, at medlemsstaterne indsamler oplysninger vedrørende udøvelsen af de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv. De relevante oplysninger omfatter oplysninger, som de retslige myndigheder og de retshåndhævende myndigheder har indhentet, og så vidt muligt administrative oplysninger, der er indsamlet af sundhedsmyndigheder og sociale myndigheder i relation til de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv, navnlig hvad angår antallet af børn, der har fået adgang til en advokat, antallet af individuelle vurderinger, der er gennemført, antallet af afhøringer, der er optaget med audiovisuelt udstyr, og antallet af frihedsberøvede børn.
- (34) I dette direktiv overholdes de grundlæggende rettigheder og de principper, der anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende rettigheder, herunder forbuddet mod tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling, retten til frihed og sikkerhed, respekten for privatliv og familieliv, retten til respekt for menneskets integritet, børns rettigheder, retten til integration af mennesker med handicap, retten til adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol, uskyldsformodningen og retten til et forsvar. Direktivet bør gennemføres i overensstemmelse med disse rettigheder og principper.
- (35) Dette direktiv fastsætter minimumsregler. Medlemsstaterne kan udvide rettighederne i dette direktiv og fastsætte et højere beskyttelsesniveau. Et sådant højere beskyttelsesniveau bør ikke udgøre en hindring for gensidig anerkendelse af retsafgørelser, som disse minimumsregler er fastsat for at fremme. Beskyttelsesniveauet bør aldrig ligge under de standarder, der er fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder som fortolket i Den Europæiske Unions Domstols og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis.
- (36) Målet for dette direktiv, nemlig at fastsætte fælles minimumsregler for processuelle rettigheder for børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, og kan på grund af dets omfang og virkninger bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (37) [I medfør af artikel 3 i protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, har Det Forenede Kongerige og Irland meddelt, at de ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af dette direktiv] ELLER [I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og med forbehold af artikel 4 i samme protokol deltager disse medlemsstater ikke i

vedtagelsen af dette direktiv, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Det Forenede Kongerige og Irland]²⁷.

- (38) I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af dette direktiv, som derfor ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark.
- (39) I henhold til den fælles politiske erklæring af 28. september 2011 fra medlemsstaterne og Kommissionen om forklarende dokumenter²⁸ har medlemsstaterne forpligtet sig til i tilfælde, hvor det er berettiget, at lade meddelelsen af gennemførelsesforanstaltninger ledsage af et eller flere dokumenter, der forklarer forholdet mellem et direktivs bestanddele og de tilsvarende dele i de nationale gennemførelsesinstrumenter. I forbindelse med dette direktiv finder EU-lovgiver, at fremsendelse af sådanne dokumenter er berettiget —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

Artikel 1

Genstand

I dette direktiv fastsættes minimumsregler for visse af de rettigheder, som børn, der er mistænkt eller tiltalt i forbindelse med straffesager, og børn, der er omfattet af overgivelsesproceduren i medfør af Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA²⁹ ("sager angående europæiske arrestordre"), har.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på børn, der er involveret i en straffesag, fra det tidspunkt, hvor de bliver mistænkt eller tiltalt for at have begået en lovovertrædelse, og frem til straffesagens afslutning.
2. Dette direktiv finder anvendelse på børn, der er genstand for sager angående europæiske arrestordre, fra det tidspunkt, hvor de bliver anholdt i den fuldbyrdende medlemsstat.
3. Dette direktiv finder anvendelse på mistænkte og tiltalte i straffesager, jf. stk. 1, og personer, der er omfattet af sager angående europæiske arrestordre, jf. stk. 2, som ikke længere er børn, når retssagen pågår, men som var det, da den blev indledt.
4. Dette direktiv finder også anvendelse på børn, som ikke er mistænkt eller tiltalt, men som under politiets eller en anden retshåndhævende myndigheds afhøringer bliver mistænkt eller tiltalt.
5. Dette direktiv påvirker ikke nationale bestemmelser vedrørende den kriminelle lavalder.

---

²⁷ Den endelige affattelse af denne betragtning i direktivet vil afhænge af, hvilken holdning Det Forenede Kongerige og Irland indtager i henhold til protokollens bestemmelser (nr. 21).

²⁸ EUT C 369 af 17.12.2011, s. 14.

²⁹ Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (EFT L 190 af 18.7.2002, s. 1)

Artikel 3

Definitioner

I dette direktiv forstås ved "barn" en person, der er under 18 år.

Artikel 4

Børns ret til information

1. Medlemsstaterne sikrer, at børn straks informeres om deres rettigheder i henhold til direktiv 2012/13/EU. I henhold til anvendelsesområdet for direktiv 2012/13/EU skal de også informeres om følgende rettigheder:
  - 1) deres ret til at få indehaveren af forældreansvaret underrettet, jf. artikel 5
  - 2) deres ret til advokatbistand, jf. artikel 6
  - 3) deres ret til en individuel vurdering, jf. artikel 7
  - 4) deres ret til en lægeundersøgelse, jf. artikel 8
  - 5) deres ret til frihed og ret til særbehandling under frihedsberøvelsen, jf. artikel 10 og 12
  - 6) deres ret til beskyttelse af privatlivets fred, jf. artikel 14
  - 7) deres ret til, at indehaveren af forældreansvaret får adgang til retsmøderne, jf. artikel 15
  - 8) deres ret til personligt fremmøde ved retsmøder, jf. artikel 16
  - 9) deres ret til retshjælp, jf. artikel 18.
2. Medlemsstaterne sikrer, at når børn frihedsberøves, omfatter den meddelelse om rettigheder, de skal have i medfør af direktiv 2012/13/EU, de rettigheder, de har i medfør af nærværende direktiv.

Artikel 5

Børns ret til at få indehaveren af forældreansvaret underrettet

Medlemsstaterne sikrer, at indehaveren af forældreansvaret for barnet, eller hvis det ville være i strid med barnets tarv, en anden egnet voksen gives de oplysninger, som barnet modtager i henhold til artikel 4.

Artikel 6

Retskrav på advokatbistand

1. Medlemsstaterne sikrer, at børn bistås af en advokat under straffesager, jf. direktiv 2013/48/EU. Der kan ikke gives afkald på retten til adgang til advokatbistand under straffesager.
2. Retten til adgang til advokatbistand gælder også for straffesager, hvor anklagemyndigheden endeligt frafalder tiltalen, efter at barnet har opfyldt visse betingelser.

Artikel 7

Ret til en individuel vurdering

1. Medlemsstaterne sikrer, at der tages hensyn til børns særlige behov for beskyttelse, uddannelse og social integration.
2. Med henblik herpå foretages der en individuel vurdering af børn. Ved vurderingen skal der tages særligt hensyn til barnets personlighed og modenhed og dets økonomiske og sociale baggrund.
3. Den individuelle vurdering skal finde sted i et passende stadium af sagen og under alle omstændigheder, inden der rejses tiltale.
4. Den individuelle vurderings omfang og detaljeringsgrad kan variere afhængigt af sagens omstændigheder, grovheden af den påståede overtrædelse og den sanktion, der pålægges, hvis barnet findes skyldigt i den påståede overtrædelse, uanset om barnet tidligere har været i de kompetente myndigheders søgelys i forbindelse med en straffesag eller ej.
5. Den individuelle vurdering skal foretages med tæt inddragelse af barnet.
6. Hvis de elementer, der ligger til grund for den individuelle vurdering, ændrer sig væsentligt, sikrer medlemsstaterne, at den individuelle vurdering afspejler de faktiske forhold under hele straffesagens forløb.
7. Medlemsstaterne kan fravige forpligtelsen i stk. 1, hvis det ikke står i et rimeligt forhold til formålet at foretage en individuel vurdering, idet der tages hensyn til sagens omstændigheder, og uanset om barnet tidligere har været i de kompetente myndigheders søgelys i forbindelse med en straffesag eller ej.

Artikel 8

Ret til en lægeundersøgelse

1. Hvis et barn frihedsberøves, sikrer medlemsstaterne, at barnet har adgang til en lægeundersøgelse med henblik på navnlig at vurdere barnets generelle mentale og fysiske tilstand for derved at afgøre, om det er i stand til at blive afhørt eller deltage i andre efterforsknings- eller bevissikringsforanstaltninger eller alle andre foranstaltninger, der træffes eller er påtænkt i forbindelse med barnet.
2. Følgende personer har ret til at anmode om en lægeundersøgelse:
  - a) barnet
  - b) indehaveren af forældreansvaret eller den egnede voksne, der er omhandlet i artikel 5
  - c) barnets advokat.
3. Resultaterne af lægeundersøgelsen skal foreligge skriftligt.
4. Medlemsstaterne sikrer, at lægeundersøgelsen gentages, hvis omstændighederne kræver det.

Artikel 9

Afhøring af børn

1. Medlemsstaterne sikrer, at enhver afhøring af børn, der foretages af politiet eller andre retshåndhævende eller retslige myndigheder forud for tiltalerejsningen, optages med audiovisuelt udstyr, medmindre det ikke står i et rimeligt forhold til formålet hermed under hensyntagen til sagens kompleksitet, grovheden af den påståede overtrædelse og den potentielle sanktion, der kan pålægges.
2. Under alle omstændigheder skal afhøringer af børn optages med audiovisuelt udstyr, når barnet frihedsberøves, uanset hvilket stadium straffesagen befinder sig på.
3. Stk. 1 påvirker ikke muligheden for at stille spørgsmål med henblik på at identificere barnet uden brug af audiovisuelt udstyr.

Artikel 10

Ret til frihed

1. Medlemsstaterne sikrer, at børn kun frihedsberøves inden domfældelsen som sidste udvej og i det kortest mulige tidsrum. Der skal tages behørigt hensyn til barnets alder og individuelle situation.
2. Medlemsstaterne sikrer, at al frihedsberøvelse af børn inden domsafsigelsen regelmæssigt kontrolleres af en domstol.

Artikel 11

Alternative foranstaltninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder så vidt muligt har adgang til alternative foranstaltninger, når betingelserne for frihedsberøvelse er opfyldt.
2. De alternative foranstaltninger kan omfatte:
  - a) pligt for barnet til at tage ophold et specifikt sted
  - b) begrænsning af kontakten med specifikke personer
  - c) pligt til at melde sig hos de kompetente myndigheder
  - d) terapeutisk behandling eller behandling for misbrug
  - e) deltagelse i uddannelsesmæssige foranstaltninger.

Artikel 12

Ret til særbehandling i tilfælde af frihedsberøvelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at frihedsberøvede børn holdes adskilt fra voksne, medmindre det ikke anses for at være i deres tarv. Når et frihedsberøvet barn fylder 18 år, sikrer medlemsstaterne, at der er mulighed for fortsat at holde det adskilt, hvis dette under hensyntagen til omstændighederne i den enkelte sag kan begrundes.

2. Medlemsstaterne træffer under frihedsberøvelsen af barnet passende foranstaltninger for at:
  - a) sikre og opretholde barnets sundhedsmæssige og fysiske udvikling
  - b) sikre barnets ret til uddannelse
  - c) sikre en effektiv og regelmæssig udøvelse af retten til familieliv, herunder opretholdelse af de familiemæssige bånd
  - d) fremme barnets udvikling og fremtidige integration i samfundet.

Artikel 13

Rettidig og omhyggelig sagsbehandling

1. Medlemsstaterne sikrer, at straffesager, der involverer børn, behandles hurtigt og med den fornødne omhu.
2. Medlemsstaterne sikrer, at børn behandles på en måde, der passer til deres alder, deres særlige behov, deres modenhed og forståelsesniveau og under hensyn til de kommunikationsproblemer, de måtte have.

Artikel 14

Ret til beskyttelse af privatlivet

1. Medlemsstaterne sikrer, at straffesager, der involverer børn, gennemføres for lukkede døre, medmindre der efter behørig hensyntagen til barnets tarv er ekstraordinære omstændigheder, der kan berettige, at dørene ikke lukkes.
2. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i forbindelse med straffesager træffer passende foranstaltninger til at beskytte barnets og familiededlemmers privatliv, herunder deres navn og billeder af dem. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder ikke offentligt videreformidler oplysninger, der kan føre til identifikation af barnet.
3. Medlemsstaterne sikrer, at de optagelser, der er omhandlet i artikel 9, stk. 1, ikke videreformidles til offentligheden.

Artikel 15

Ret for indehaveren af forældreansvaret til at få adgang til retsmøderne

Medlemsstaterne sikrer, at indehaveren af forældreansvaret eller en anden egnet voksen, jf. artikel 5, har adgang til de retsmøder, der vedrører barnet.

Artikel 16

Børns ret til personligt fremmøde ved retsmøder, der sigter mod at vurdere skyldsspørgsmålet

1. Medlemsstaterne sikrer, at det pågældende barn er til stede ved retsmøderne.

2. Medlemsstaterne sikrer, at et barn, der ikke er til stede ved retsmøder, hvor der træffes afgørelse om skyldsspørgsmålet, har ret til en ny retssag, som det kan deltage i, som gør det muligt at foretage en ny behandling af sagens realitet, herunder bedømmelse af nye beviser, og som kan føre til, at den tidligere afgørelse omstødes.

Artikel 17

Sager angående europæiske arrestordre

1. Medlemsstaterne sikrer, at et eftersøgt barn ved anholdelsen i medfør af en europæisk arrestordre har de rettigheder, der er omhandlet i artikel 4, 5, 6, 8, 10, 12, 14, 15 og 18 i den fuldbyrðende medlemsstat.
2. De fuldbyrðende myndigheder træffer alle foranstaltninger for at begrænse varigheden af et barns frihedsberøvelse i medfør af en europæisk arrestordre, jf. dog artikel 12 i rammeafgørelse 2002/584/RIA.

Artikel 18

Ret til retshjælp

Medlemsstaterne sikrer, at national lovgivning vedrørende retshjælp garanterer en effektiv udøvelse af retten til advokatbistand, jf. artikel 6.

Artikel 19

Uddannelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at de retslige og de retshåndhævende myndigheder og det fængselspersonale, der tager sig af sager, der involverer børn, er sagkyndige, der er specialiseret i straffesager, der involverer børn. De skal have en særlig uddannelse i børns retlige rettigheder, passende afhørings teknikker, børnepsykologi, kommunikation på et sprog, der er tilpasset barnet, og pædagogiske færdigheder.
2. Medlemsstaterne sikrer, at de advokater, der forsvarer børn, også modtager denne uddannelse.
3. Medlemsstaterne tilskynder gennem deres offentlige tjenester eller ved støttemidler til børnehjælpsorganisationer initiativer, der sikrer, at de, der tilbyder støttetjenester for børn eller tjenester vedrørende genoprejsning, får den nødvendige uddannelse på et niveau svarende til den kontakt, de har med børnene, og overholder de faglige standarder, så det sikres, at disse tjenesteydelser udføres på en uvildig, respektfuld og professionel måde.

Artikel 20

Indsamling af oplysninger

1. Medlemsstaterne sender inden [...] og herefter hvert tredje år Kommissionen oplysninger, der viser, hvordan de rettigheder, der er fastsat i nærværende direktiv, er blevet udøvet.

2. Disse oplysninger skal bl.a. omfatte antallet af børn, der har fået adgang til advokatbistand, antallet af individuelle vurderinger, der er blevet gennemført, antallet af afhøringer, der er blevet optaget med audiovisuelt udstyr, og antallet af frihedsberøvede børn.

Artikel 21

Udgifter

Medlemsstaterne afholder de udgifter til tolkning og oversættelse, der følger af anvendelsen af artikel 7, 8 og 9, uanset sagens udfald.

Artikel 22

Forholdet til det eksisterende beskyttelsesniveau

Intet i dette direktiv må fortolkes således, at det indebærer en begrænsning i eller undtagelse fra de rettigheder og retssikkerhedsgarantier, der er forankret i chartret, menneskerettighedskonventionen eller andre relevante folkeretlige regler, særlig FN's konvention om barnets rettigheder, eller retsregler i medlemsstaterne, der giver et højere beskyttelsesniveau.

Artikel 23

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest [24 måneder efter offentliggørelsen]. De underretter straks Kommissionen herom.
2. Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.
3. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de foranstaltninger i national ret, som de vedtager på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 24

Ikrafttrædelse

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 25

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand